

Kontroll ohtlike kalduvuskurjategijate üle suureneb

Äsja vastuvõetud seadus võimaldab kohtutel edaspidi kohaldada ohtlike kalduvuskurjategijate suhtes nii karistusjärgset kinnipidamist kui ka karistusjärgset käitumiskontrolli, mille eesmärgiks on vähendada korduvkuritegevust ning kaitsta ühiskonda.

Justiitsministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse nõuniku Einar Hillepi sõnul võimaldab uus seadus lükata ohtlike harjumuskurjategijate vabanemine pärast karistuse ärakandmist edasi juhul, kui on põhjust arvata, et inimene jätkab vabanedes kuritegelikku teed. „Selline oht on väga reaalne näiteks sarivägistajate, pedofiilide, röövlite ja väljapressijate puhul.“

Hillep selgitas, et otsuse karistusjärgse kinnipidamise kohta teeb kohus juba süüdimõistva otsuse tegemisel: „Kohus võib seega peale süüdimõistva otsuse ning vangistusaja määramise teha kohe ka otsuse karistusjärgse kinnipidamise kohta.“

Seadus määratleb väga täpselt nende inimeste ringi, kellele on võimalik karistusjärgset kinnipidamist kohaldada. „Ära on toodud kuritegude nimekiri, mille eest peab täisealine süüdimõistetud kandma vähemalt 2-aastast vangistust, kusjuures ta peab olema sarnaste kuritegude eest karistatud juba vähemalt teist korda. Samuti peab olema alust arvata, et ta hakkab vabanedes uusi kuritegusid toime panema,“ ütles Hillep.

Karistusjärgse kinnipidamise otsuses tähtaega ei määrata – isik vabastatakse siis, kui on alust arvata, et ta uusi kuritegusid enam toime ei pane. Kinnipidamise ajal kontrollib kohtunik vähemalt ühe korra kahe aasta jooksul, kas see on ikka põhjendatud. Kui kinnipidamise alus on ära langenud, vabastab kohus isiku 1–3 aastaks tingimisi kriminaalhoolduse alla.

Lisaks on võimalik uue seaduse kohaselt määrata karistusjärgne käitumiskontroll nendele süüdimõistetutele, kes on täies ulatuses ära kandnud vähemalt kaheaastase vangistuse. „Kohus määrab oma karistuse ära kandnud inimese 1–3 aastaks kriminaalhoolduse alla juhul, kui on selge, et isik vajab abi sotsiaalsel kohanemisel ning järelevalvet edasiste kuritegude sooritamise vältimiseks,“ rääkis Hillep.

Nii karistusjärgne käitumiskontroll kui ka kinnipidamine on mittekaristuslik mõjutusvahend. See tähendab, et tegemist ei ole karistusega tehtud teo eest, vaid vahendiga hoida ära uusi raskeid kuritegusid ning suurendada ühiskonna turvatunnet. Seda võib võrrelda psühhiaatrilise sundraviga, mis ei ole samuti karistus.

Seadus hakkab kohalduma vaid neile süüdimõistetutele, kes on oma viimase kuriteo toime pannud peale seaduse jõustumist. „Justiitsministeeriumi prognoosi kohaselt võiks karistusjärgset käitumiskontrolli kohaldada kuni 250 isikule aastas ning karistusjärgset kinnipidamist kasutada 6–10 inimese puhul aastas,“ sõnas Hillep.

Harjumuskurjategijate kinnipidamine nende ohtlikkuse tõttu ühiskonnale on kasutusel paljudes riikides. Võimaluse võtta isikult vabadus kuriteo ärahoidmiseks näevad ette ka Eesti põhiseadus ning Euroopa inimõiguste konventsioon. Isiku vabaduse võtmise koosõla konventsiooniga ühiskonna julgeoleku tagamiseks on möönnud ka Euroopa Inimõiguste Kohus.

Lugupidamisega
Diana Kõmmus

Justiitsministeerium
Avalike suhete talitus
Tel. 620 8118
GSM 533 15431

Kontroll ohtlike kalduvuskurjategijate üle suureneb

Avaldatud veebilehel Eesti Kohtuekspertiisi Instituut (<https://www.ekei.ee>)

diana.kommus@just.ee [1]

Allikas URL: <https://www.ekei.ee/et/uudised/kontroll-ohlike-kalduvuskurjategijate-ule-suureneb>

Lingid:

[1] <mailto:diana.kommus@just.ee>